

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z CHEMII DLA UCZNIÓW O SPECJALNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH

Uczniowie słabo widzący:

1. Właściwe umiejscowienie ucznia w klasie zapobiegające odblaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność.
2. Udostępnienie tekstów sprawdzianów w wersji powiększonej.
3. Podawanie modeli chemicznych, przedmiotów oraz wykonywanie doświadczeń chemicznych do obejrzenia z bliska.
4. Wydłużanie czasu na wykonywanie określonych zadań w związku z szybką męczliwością ucznia związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową
5. Równania reakcji chemicznych, rysunki wykonywane na tablicy należy przedstawiać bardzo wyraźnie i w większych rozmiarach.
6. Częste zadawanie pytań „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

Uczniowie słabo słyszący:

1. Zapewnienie dobrego oświetlenia oraz miejsca w pierwszej ławce w rzędzie od okna. Uczeń będąc blisko nauczyciela (0,5-1,5 m), którego twarz jest dobrze oświetlona, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust. Należy też umożliwić uczniowi odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji co ułatwi lepsze zrozumienie ich odpowiedzi.
2. Nauczyciel mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu dziecka zwrócony twarzą w jego stronę – nie powinien chodzić po klasie, czy być odwrócony twarzą do tablicy, bo to utrudnia dziecku odczytywanie mowy z jego ust.
3. Nauczyciel powinien mówić do dziecka wyraźnie używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową, czy nadmiernej gestykulacji.
4. Należy zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas np. doświadczenia z reakcją wybuchową, zamykać okna przy ruchliwej ulicy, szurania krzesłami, to utrudnia dziecku rozumienia poleceń nauczyciela i wypowiedzi innych uczniów i powoduje też większe zmęczenie. Takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi, ponieważ są wzmacniane przez aparat.
5. Nauczyciel winien upewnić się, czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez uczniów niedosłyszących. W przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie, używając prostego, znanego dziecku słownictwa. Można też wskazać jak to polecenie wykonuje kolega siedzący w ławce.

6. Uczeń z wadą słuchu ma trudności z równoczesnym wykonywaniem kilku czynności w tym samym czasie, nie jest w stanie słuchać nauczyciela – co wymaga obserwacji jego twarzy – jednocześnie otworzyć książkę na odpowiedniej stronie i odnaleźć wskazane ćwiczenie. Często więc nie nadąża za tempem pracy pozostałych uczniów w klasie.
7. Uczeń niesłyszący powinien siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.
8. W czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy.
9. Nauczyciel może przygotować uczniowi z niedosłuchem plan pracy na piśmie opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopia i udostępnił je koledze.
10. Konieczne jest aktywizowanie ucznia do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy.
11. Nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do ucznia niesłyszącego, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby ocenić jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu
12. Nie stosować pisania ze słuchu np. dyktowanie poleceń, zadań tylko mieć gotowe napisane polecenia/zadania na kartce i podać je uczniowi.
13. Przy ocenie prac pisemnych ucznia nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu i obniżać mu za to ocenę. Błędy mogą stanowić dla nauczyciela podstawę do podjęcia z uczniem dalszej pracy samokształceniowej i korekcyjnej oraz ukierunkowanie rodziców do dalszej pracy w domu. Błędy w pisowni należy oceniać opisowo, udzielając mu wskazówek do sposobu ich poprawienia.
14. Uczeń niedosłyszący jest w stanie opanować konieczne i podstawowe wiadomości zawarte w programie nauczania, ale wymaga to od niego znacznie więcej czasu i wkładu pracy w porównaniu z uczniem słyszającym. Przy ocenie osiągnięć ucznia z niedosłuchem należy oceniać jego aktywność i wkład pracy, a także jego systematyczność, obowiązkowość, dokładność.

Specyficzne trudności w nauce – dyskalkulia, czyli trudności w liczeniu

1. Oceniany jest tok rozumowania, a nie techniczna strona liczenia, bo uczeń ma bowiem skłonność do przestawiania cyfr w liczbie i przez to jej zapis jest błędny. Zły wynik końcowy wcale nie świadczy o tym, że uczeń nie rozumie zagadnienia. Dostosowanie wymagań będzie więc dotyczyło tylko formy sprawdzenia wiedzy poprzez koncentrację na prześledzeniu toku rozumowania w danym zadaniu i jeśli jest on poprawny – wystawienie oceny uczniowi pozytywnej.

Specyficzne trudności w nauce – dysgrafia

Dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzenia wiedzy, a nie treści.

Wymagania merytoryczne co do oceny pracy pisemnej powinny być ogólne, takie same jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być inne np.:

1. Jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam
2. Może przepytac ustnie z tego zakresu materiału
3. Może też skłaniać ucznia do pisania drukowanymi literami lub na komputerze

Specyficzne trudności w nauce – dysleksja, czyli trudności w czytaniu przekładające się często na problemy ze zrozumieniem treści

1. Unikać głośnego czytania np. zadania z treścią przed klasą.
2. Kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń.
3. Ograniczać teksty do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku i jeśli to możliwe dać uczniowi gotową notatkę do wklejenia do zeszytu.
4. Pisemne sprawdziany powinny się ograniczać do sprawdzanych wiadomości, wskazane jest zatem stosowanie testów wyboru, zadań niedokończonych, tekstów z lukami, bo pozwoli to uczniowi skoncentrować na kontrolowanej tematyce, a nie na poprawności pisania.
5. Wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych. Sprawdzenie wiadomości powinno odbywać się często i dotyczyć krótszych partii materiału. Pytania kierowane do uczniów powinny być precyzyjne.
6. W przypadku chemii podczas wykonywania ścisłych operacji wymagających wielokrotnych przekształceń np. przy zadaniach z treścią należy umożliwić uczniowi ustne skomentowanie wykonywanych działań. W pracach kontrolnych oceniamy poprawny tok rozumowania, a nie tylko prawidłowości wyniku końcowego. Zwracamy uwagę na graficzne rozplanowanie pytań w sprawdzianach – pod treścią zadania powinno być wolne miejsce na rozwiązanie. Pozwoli to uniknąć niepotrzebnych pomyłek przy przepisywaniu zadań na inną stronę np. gubienie, mylenie znaków, cyfr, symboli i wzorów chemicznych.
7. Materiał programowy wymagający znajomości wielu wzorów, symboli, przekształceń można podzielić na mniejsze partie.
8. Unikać wyrywania do odpowiedzi. Jeśli to możliwe uprzedzić ucznia na przerwie i na początku lekcji, że będzie pytany. Może sobie przypomnieć wiadomości, skoncentrować się, a także opanować napięcie emocjonalne, które blokuje jego wypowiedź.

9. Posadzić ucznia blisko nauczyciela, aby zwiększyć koncentrację jego uwagi, zmniejszyć ilość bodźców rozpraszających i zwiększyć bezpośrednią kontrolę nad nim, a bliskość tablicy – zmniejszy ilość błędów przy przepisywaniu z tablicy.
10. Przy pracach pisemnych i błędach ortograficznych piszemy słowny komentarz celem zwrócenia uwagi na popełnione błędy. Jeśli praca jest nieczytelna to uczeń może zamienić pracę pisemną na odpowiedź ustną.

SPOSOBY DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH WEDŁUG POTRZEB:

- naukę definicji, reguł wzorów, symboli chemicznych rozłożyć w czasie, często przypominać i utrwalać
- nie wrywać do natychmiastowej odpowiedzi tylko przygotować wcześniejszą zapowiedź pytania
- w trakcie rozwiązywania zadań z treścią sprawdzić czy uczeń przeczytał treść zadania i czy prawidłowo je rozumiał i w razie potrzeby udzielić mu wskazówek
- podczas sprawdzianu zwiększyć czas ich rozwiązywania
- można też dać uczniowi do rozwiązania do domu podobne zadania
- uwzględniać trudności związane z myleniem znaków działań, przestawianiem cyfr, zapisywaniem reakcji chemicznych
- materiał sprawiający trudności dłużej utrwalać, dzielić na mniejsze porcje
- oceniać tok rozumowania, nawet gdyby ostateczny wynik był błędny, co wynikać może z pomyłek rachunkowych i oceniać pozytywnie jeśli wynik zadania jest dobry, choćby strategia dojścia do niego była niezbyt jasna

Uczniowie z ADHD:

1. Posadzenie ucznia blisko biurka nauczyciela z dala od miejsc, które mogą go rozproszyć (okna, drzwi)
2. Posadzenie ucznia z osobą spokojną, osiągającą dobre wyniki
3. Używanie krótkich komunikatów np. otwórz zeszyt
4. Powtarzanie polecenia krótko i czytelnie
5. Prośenie ucznia o powtórzenie polecenia
6. Sprawdzenie czy uczeń wykonał jedno polecenie, a dopiero potem wydanie następnego
7. Częste nawiązywanie kontaktu wzrokowego
8. Rozbijanie dużych zadań/poleceń na mniejsze
9. Uczenie robienia planów i harmonogramów, list, tabel, do których uczeń może się odwołać kiedy się zagubi
10. Przygotowanie ucznia do nagłych zmian odpowiednio wcześniej
11. Przypominanie o terminowych zadaniach
12. W miarę potrzeby dopilnowanie, aby uczeń kończący zajęcia miał:
 - ✓ sporządzoną notatkę z lekcji z najistotniejszymi treściami

- ✓ zapisaną informację o pracy domowej – pisemnej i ustnej
- ✓ zapisanie informacji o nowym zdarzeniu np. o przyniesieniu tablic maturalnych chemicznych
- ✓ zapisanie informacji o przewidywanym sprawdzianie/powtórzeniu wiadomości (termin i zakres materiału)

Uczeń niepełnosprawny ruchowo, w tym z afazją:

1. Test wyboru – pytania zamknięte
2. Wydłużenie czasu wypowiedzi ustnej i pisemnej (można dokończyć odpowiedź na zajęciach dodatkowych)
3. Nieocenianie zadań/ćwiczeń wykorzystujących sprawność manualną (kreślenie)
4. Ocenianie treści wypowiedzi pisemnej
5. Podczas pisania zmniejszenie ilości tekstu
6. Przygotowanie sprawdzianów – uzupełnia tekst z lukami brakującymi wyrazami
7. odnośnie np. kreślenia przestrzennego (hybrydyzacja, kryształy ...), wykresów funkcji i odczytywania tych wykresów
8. Przewaga formy ustnej nad pisemną (jeśli uczeń nie ma afazji)
9. Przy afazji : tworzenie spokojnej atmosfery w trakcie wypowiedzi ustnych oraz uwzględnienie problemów z wymową i artykulacją w czasie wypowiedzi.

Uczeń z chorobą przewlekłą:

1. Prezentowanie treści w taki sposób, by stały się w pełni dostępne możliwością ucznia
2. Użycie w większym stopniu niż standardowo środków informatycznych
3. Rozpoznawanie symptomów słabszego samopoczucia
4. Rozbudzania chęci eksperymentowania
5. Zapewnienie pomocy przy nadrabianiu zaległości związanych z absencją szkolną
6. Dzielenie materiału, który ma uczeń zaliczyć na mniejsze części
7. Dawanie okazji do wykazania się samodzielnością
8. Wzmacnianie samooceny
9. Zapewnienie integracji z zespołem klasowym

Uczeń zdolny:

1. Poszerzenie zainteresowań i umiejętności ucznia poprzez udział w przedsięwzięciach szkolnych i pozaszkolnych
2. Opracowanie indywidualnego programu rozwoju ucznia zdolnego: ustalenie tematyki, form, terminów realizacji programu

3. Indywidualizacja procesu dydaktycznego podczas zajęć edukacyjnych poszerzanie treści, wzbogacenie
4. Przygotowanie ucznia do udziału w konkursach
5. Przeprowadzenie okresowej ewaluacji postępów ucznia
6. Wymiana spostrzeżeń, współpraca całej rady pedagogicznej
7. Współpraca z wychowawcą klasy, pedagogiem, rodzicami w celu zapewnienia uczniowi zdolnemu harmonijnego rozwoju umysłowego i psychofizycznego
8. Promowanie ucznia i jego osiągnięć na terenie szkoły i poza nią
9. Praca z uczniem zdolnym na lekcjach chemii realizowana jest głównie w formie pracy indywidualnej, w której dobieramy precyzyjnie treść i dostosowujemy tempo uczenia się. Realizujemy to poprzez:
 - ✓ Krótkie, kilkuminutowe rozmowy nauczyciela z uczniem, zwykle komentujące w sposób rozszerzający bieżący materiał lub kończące sformułowaniem problemu, a potem rozwiązaniem go
 - ✓ Zadawanie dodatkowych zadań podczas prac klasowych i domowych
 - ✓ Przygotowanie przez ucznia referatów po przeczytaniu odpowiedniej literatury chemicznej
 - ✓ Korygowanie błędów kolegów (szukanie błędów w rozumowaniu)
 - ✓ Prowadzenie przez uczniów fragmentów lekcji lub jej całości
 - ✓ Zachęcanie do czytania fachowych czasopism
 - ✓ Zwiększanie wymagań, co do ścisłości i precyzji ich wypowiedzi
 - ✓ Stworzenie tym uczniom okazji do swobodnego wyboru zadań trudniejszych, swobodnej decyzji w podejmowaniu dodatkowych zadań
 - ✓ Organizowaniu konkursów w rozwiązywaniu zadań trudniejszych
10. Inne formy z takim uczniem:
 - ✓ Praca w grupach o podobnym poziomie zdolności, gdzie zadawane są zadania trudniejsze
 - ✓ Praca w grupach, w których uczniowie uzdolnieni pełnią rolę liderów, a praca może być formą konkursów

Uczeń po przejściach traumatycznych:

1. Pomoc w radzeniu sobie ze stresem
2. Nie stwarzanie atmosfery napięcia, zdenerwowania
3. Umożliwienie zaliczania w późniejszym terminie
4. Rozłożenie zaliczanego materiału na mniejsze partie.

Nauczyciel chemii Małgorzata Wanat